

Sygn. akt III AUa 2257/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Wojciech Bzibziak SSA Alicja Kolonko
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania P. M. (P. M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji ubezpieczonego P. M.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

z dnia 18 września 2012r. sygn. akt IV U 878/12

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego w ten sposób, że ustala iż podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przez P. M. za luty 2009r. stanowi kwota 1500 zł (jeden tysiąc pięćset złotych) a za sierpień 2011r. stanowi kwota 1741,93 zł (jeden tysiąc siedemset czterdzieści jeden złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze).

/-/ SSA W.Bzibziak /-/ SSA M.Małek - Bujak /-/ SSA A.Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2257/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił P. M. najniższe miesięczne podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy: za luty 2009r. w kwocie 3.000,00 zł na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz w kwocie 2.392,76 zł na ubezpieczenie zdrowotne:

za sierpień 2011r. w kwocie 3.000,00 zł na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz w kwocie 2.704,31 zł na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy powoływał się m.in.

na treść art. 18 ust. 8-10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i wskazał,

iż z dokumentów zaewidencjonowanych na koncie płatnika ustalono, że w pierwszorazowych dokumentach rozliczeniowych za miesiące luty 2009r. i sierpień 2011r. na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ubezpieczony zadeklarował podstawę wymiaru składek w kwocie 3.000,00 zł. Następnie za te miesiące dokonał korekt dokumentów rozliczeniowych, zmniejszając podstawę wymiaru składki za miesiące: luty 2009r. do kwoty 1.500,00 zł i sierpień 2011r.

do kwoty 1.741,93 zł. Za okres od 10 lutego 2009r. do 23 lutego 2009r. i od 19 sierpnia 2011r. do 26 września 2011r. ubezpieczonemu zostały wypłacone zasiłki chorobowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

W odwołaniu ubezpieczony podniósł, że ZUS zastosował nadinterpretację powołanych przepisów. Zdaniem ubezpieczonego, art. 18 ust. 9 ustawy wskazuje, że w określonych przypadkach podstawa wymiaru składki może być niższa niż kwota najniższa określona

w ust. 8 i określa sposoby jej ustalenia. Ani słowem nie wspomina natomiast, że jeśli podatnik określił podstawę wyższą od najniższej, to w przypadku uznanego przez ZUS prawa

do zasiłku chorobowego nie ma prawa proporcjonalnie zmniejszyć podstawy wymiaru składki.

Wyrokiem z dnia 18 września 2012r. (sygn. akt IV U 878/12) Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie.

Przy bezspornym stanie faktycznym Sąd I instancji stwierdził, że art. 18 ust. 8 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205,

poz. 1585 ze zm.) ustala generalną zasadę ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia, natomiast w art. 18 ust. 9 i 10 przewidziane zostały od niej wyjątki pozwalające w określonych sytuacjach na proporcjonalne pomniejszenie podstawy wymiaru składek. I tak, w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie. W treści tej normy wyraźnie wskazano,

iż możliwość proporcjonalnego zmniejszenia dotyczy wyłącznie kwoty najniższej podstawy wymiaru. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż w ust. 8 art. 18 ustawy ustawodawca używa zwrotu określając podstawę wymiaru składek „**zadeklarowana kwota**, nie niższa jednak

niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego”, natomiast w ust. 9

i 10 tego przepisu mówi o proporcjonalnym zmniejszeniu kwoty „**najniższej podstawy wymiaru**”. Regulacja ta jako wyjątkowa musi być wykładana ściśle. Gdyby bowiem intencją ustawodawcy było, aby możliwe było proporcjonalne obniżenie każdej podstawy wymiaru,

to wówczas w treści przepisu art. 18 ust. 9 nie znalazłoby się określenie „najniższej” lecz np. zadeklarowanej podstawy wymiaru. Zawarcie określenia „najniższej podstawy wymiaru”

nie pozwala na stwierdzenie, że dotyczy ona również innych, niż najniższa podstawy wymiaru. Reasumując, ubezpieczeni, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, tracą prawo do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu, w którym nastąpiło objęcie ubezpieczeniami, bądź w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Apelację od wyroku złożył ubezpieczony.

Zarzucał naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, prowadzącą do przyjęcia, że ubezpieczony nie był uprawniony do proporcjonalnego pomniejszenia składki na ubezpieczenia społeczne za okresy od dnia 10 lutego 2009r. do dnia 23 lutego 2009r. oraz od dnia 19 sierpnia 2011r. do dnia 26 września 2011r. Nadto zarzucał naruszenie prawa materialnego, a to art. 18 ust. 8-10 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r. nr 11 poz. 74 z późn. zm.), poprzez ustalenie, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (ubezpieczonego) za miesiące luty 2009r., sierpień 2011r. stanowi kwota wymiaru składki deklarowanej bez możliwości jej proporcjonalnego pomniejszenia w stosunku do okresu podlegania ubezpieczeniu.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania ubezpieczonego w całości, poprzez uznanie, że na podstawie art. 18 pkt 9 powołanej ustawy ubezpieczony uprawniony był do proporcjonalnego zmniejszenia składki na ubezpieczenie społeczne i zobowiązanie organu rentowego do zwrotu nadpłaconych składek w wysokości 1.011,61 zł oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonego od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie orzeczenia Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu podniósł, że przepisy art. 18 ust. 9 i 10 ustawy systemowej określają wyjątki od tej generalnej zasady, dopuszczając sytuacje, w których możliwym jest proporcjonalne zmniejszenie nawet najniższej podstawy wymiaru składki, stanowiąc, że „(...) za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu.”

Z cytowanego przepisu, zdaniem ubezpieczonego, nie sposób wywieść, że intencją ustawodawcy było ograniczenie prawa wynikającego z tego przepisu jedynie w stosunku do ubezpieczonych, którzy zadeklarowali jako podstawę wymiaru składek najniższą dopuszczalną podstawę wymiaru.

Zdaniem ubezpieczonego, nielogiczna i nie do przyjęcia jest sytuacja, w której ubezpieczony płacący wyższą składkę na ubezpieczenie chorobowe, w razie choroby, znajdowałby się w sytuacji gorszej, aniżeli ubezpieczony płacący składki minimalne. Takie interpretowanie prawa przez organ rentowy jest niezgodne z podstawowymi zasadami państwa prawa i równości wobec prawa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy były pomiędzy stronami bezsporne. Zadanie Sądu sprowadzało się natomiast do dokonania interpretacji przepisu art. 18 ust. 9 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r. nr 11 poz. 74 z późn. zm.).

Zgodzić należy się ze stanowiskiem ubezpieczonego, że art. 18 ust. 9 i 10 powołanej ustawy stanowią wyjątki od reguły wyrażonej w art. 18 ust. 8 tejże ustawy i pozwalają na proporcjonalne pomniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność. Wyjątkowość ust. 9 i 10 nie sprowadza się jednak do zawężenia możliwości proporcjonalnego pomniejszenia jedynie najniższej podstawy wymiaru składek, lecz tylko do wskazania, iż nawet najniższa podstawa wymiaru może ulec proporcjonalnemu obniżeniu.

Pogląd wyrażony powyżej nie stanowi interpretacji rozszerzającej art. 18 ust. 9

i ust. 10 ustawy systemowej i podzielony został w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 lipca 2009r., sygn. akt III AUa 908/09, wydanym wskutek apelacji ZUS od wyroku tut. Sądu w sprawie o sygn. akt XU 2175//08. Stanowisko tam wyrażone podziela również Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym.

Chybiony jest pogląd organu rentowego, że proporcjonalne obniżenie podstawy wymiaru zostało przez ustawodawcę dopuszczone, niemniej dotyczy tylko przypadków

w przepisie określonych i - zgodnie z brzmieniem ustawy - jedynie kwoty najniższej podstawy wymiaru składek. W ocenie Sądu Apelacyjnego, normy te nie odbierają ubezpieczonym, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu, w którym nastąpiło objęcie lub ustanie ubezpieczenia, bądź w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca. Skoro prawo takie zachowują osoby deklarujące minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej winni

z niego korzystać ubezpieczeni wnoszący składki wyższe od minimalnych. Celem norm

ust. 9 i 10 art.18 cytowanej ustawy jest wyraźne wskazanie, iż zmniejszenie podstawy wymiaru składki jest możliwe także wówczas, gdy została ona zadeklarowana w wysokości minimalnej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji, na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

/-/ SSA W. Bzibziak /-/ SSA M. Małek - Bujak /-/ SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR